

TEMA

Lluites femenines

Cal recordar en setmanes com aquesta de reivindicació, el paper que les dones varen exercir al llarg de la història, també en la lluita per la democràcia, la justícia i la llibertat.

La memòria de les milicianes

♦ Catalina Martorell Fullana *

Fa poc s'ha publicat el llibre *Les combatents. La història oblidada de les milicianes antifeixistes*, de l'historiador Gonzalo Berger i la productora i directora de cinema i televisió Tània Balló. Una obra que posa llum a la història de les oblidades, la de les dones milicianes que lluitaren a la Guerra Civil. En aquesta obra podem conèixer qui eren aquestes combatents, a

quins fronts varen lluitar, què els va passar després de la derrota de 1939, etc. Com no podia ser d'altra manera, s'hi explica el cas de les cinc milicianes catalanes que estigueren al front de Manacor –de les quals els autors ja avançaren les seves troballes al documental *Milicianes* (2018). Els dos investigadors, des de fa temps, duen a terme un projecte ben interessant de recuperació de la memòria històrica que ajuda a trencar mites i estereotips sobre les dones que se sumaren al front: el projecte *Dones en guerra*.

De tot plegat, ja sabem el que va

TEMA

Dones en la història

La història està plena de dones, les anònimes sovint amagades i les reines no sempre ben tractades, que lluitaren per aconseguir el respecte i la igualtat en un món on dominaven els homes.

Confinada y empoderada: La reina medieval insumisa

♦ Juan María González de la Rosa *

Leonor de Aquitània, como mujer pionera que desafió los estándares de su época con valores que todavía son una necesidad hoy en día para las mujeres.

Nacida en 1122, duquesa del más vasto territorio del siglo XII, dos veces reina y viajera incansable, Leonor de Aquitània es considerada por los historiadores la 'abuela de Europa'. Madre de 10 hijos, de

los que dos fueron reyes, muchas de las casas reales de Europa occidental llevan su sangre. Logró vencer a las dificultades y sometimientos más fuertes para la mujer de la época: conseguir una anulación eclesiástica del matrimonio de su primer esposo Luis VII el Joven, contraer matrimonio en segundas nupcias, encabezar una revuelta contra su propio marido, sufrir múltiples infidelidades, participar en una cruzada, y sufrir un confinamiento de entre once y catorce años por su marido Enrique II Plantagenêt y, hasta que él no mu-

TEMA

Monestirs i convents a l'edat mitjana

Ja fa vuit anys que des del grup de recerca d'estudis medievals de la UIB s'organitza aquest seminari, dedicat cada any a una temàtica diferent, però que ens permet fer un estat de la qüestió sobre cadascun dels temes tractats. Aquest any dedicat als ordes monàstics i convents

VIII Seminari d'estudis medievals

♦ Inés Calderón Medina *

El grupo de investigación Estudios Medievales (GRESMED) de la Universitat de les Illes Balears, organitza anualment desde 2012 el Seminario de Estudios Medievales. La octava edición 'Monges, monjos i frares a l'Edat Mitjana' se centrará

en el estudio de las principales órdenes monásticas y conventuales medievales que se implantaron durante la Edad Media en el Mediterráneo Occidental, principalmente en las Islas Baleares.

Diversos expertos pertenecientes a las universidades de las Illes Balears, la Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona y la Universitat de Montpeller 3 analizarán, desde una perspectiva

Gonzalo Berger
Tània Balló

LES COMBATENTS

La història oblidada de les milicianes antifeixistes

ocórrer. Les dones foren traslladades a la rereguarda. Però d'aquells primers mesos de guerra sorprèn la multitud d'exemples de dones que participaren en les diferents columnes i que, fins i tot, formaren bata-

llons femenins. Precisament, alguna d'aquestes columnes arribà al front de Mallorca durant el desembarcament del capità Bayo, l'agost de 1936. Es parla de l'arribada d'unes 137 dones, la majoria provinents de les columnes Carlos Marx, Ricard Zapatero, Antonio Calero (vinculada al PSUC), Marcel·lí Zapatero (vinculada a l'Estat Català) o la columna Gavallda.

Per altra banda, al llibre, hi podem trobar l'experiència d'algunes il·lenques com Maria Ferrer Palau i Maria Costa Torres –ambdues d'Eivissa–, que s'allistaren a la columna de combatents del Sindicat del Transport Marítim de la CNT, o les mallorquines Maria Díaz Fortuny, Antònia Garcés Bonafe i Antònia Alcal Rabassa. Ara, després de massa anys en l'oblit, a la fi es posa nom a moltes dones que lluitaren contra el feixisme.

* Doctora en Història

Sin embargo, desafió a los hombres y fue insumisa, audaz, intrépida y valiente, cualidades muy relacionadas con la necesidad y lucha actual por un feminismo sólido, estable y duradero en el

tiempo. Por lo tanto, podemos concluir que la conciencia social sobre la necesidad de un feminismo es relativamente moderna y actual, pero las conductas feministas de las mujeres a lo largo de la época, sin acompañarlas la sociedad en su momento, son mucho más antiguas de lo que creíamos. Que sirva de ejemplo para todas y todos.

Afirmar que Leonor era feminista podría resultar un tanto arriesgado e incorrecto, pues no hay pruebas rigurosas para determinarlo.

tiempo. Por lo tanto, podemos concluir que la conciencia social sobre la necesidad de un feminismo es relativamente moderna y actual, pero las conductas feministas de las mujeres a lo largo de la época, sin acompañarlas la sociedad en su momento, son mucho más antiguas de lo que creíamos. Que sirva de ejemplo para todas y todos.

* Graduat en Geografia i Història (UNED)

delos artísticos. Finalmente, abordarán diversos aspectos acerca de la conservación de su patrimonio y los vestigios que han llegado hasta nuestros días.

El Seminario se celebrará los días 19 y 26 de marzo de 2021 online a través de la plataforma Zoom a partir de las 09:15. Si estás interesado en inscribirte visita https://sac.uib.cat/aules/jornades_i_conferencies/VIII-Seminari-Medievales/; Os esperamos!

El GRESMED agradece al Servei d'Activitat Culturals de la UIB la ajuda prestada, sin la cual sería imposible llevar a cabo esta iniciativa de difusión del conocimiento, destinada al alumnado universitario y al público interesado en nuestro pasado medieval.

* Co-coordinadora del VIII Seminari d'Estudis Medievales. Grup de Recerca en Estudis Medievales (GRESMED) de la UIB.